

BETÆNKNING**afgivet af****Lovudvalget****vedrørende****EM 2013/19: Forslag til Inatsisartutbeslutning
om Grønlands Selvstyres udtalelse til ikrafttræden for Grønland af lov om
Institut for Menneskerettigheder - Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.****Afgivet til forslagens 2. behandling**

Lovudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Anders Olsen, Siumut, formand
Inatsisartutmedlem Kristian Jeremiassen, Siumut, næstformand
Inatsisartutmedlem Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Doris Jakobsen, Siumut
Inatsisartutmedlem Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit

1. Forslagets baggrund

Lov nr. 411 af 6. juni 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder blev i 2005 sat i kraft for Grønland. Dermed blev arbejdsområdet for henholdsvis Institut for Menneskerettigheder og det Råd for Menneskerettigheder, som har til opgave at fastsætte de overordnede retningslinjer for instituttets virksomhed og at påse, at instituttets aktiviteter er i overensstemmelse med dets formål, udvidet til også at omfatte Grønland.

Den danske regering fremsatte i april 2012 dels et Forslag til lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution, dels et Forslag til lov om Dansk Institut for Internationale Studier. Samlet indebærer de to lovforslag, at Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder nedlægges og erstattes af et selvstændigt institut for internationale studier og et selvstændigt institut for menneskerettigheder.

I et høringsvar til Forslag til lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution foreslog Naalakkersuisut, at loven skulle give mulighed for, at Grønlands Selvstyre ved en eventuel beslutning om, at loven ved kongelig anordning skal sættes i kraft for Grønland, samtidig kan træffe beslutning om oprettelse af et Råd for Menneskerettigheder i Grønland, som får ret til at udpege et medlem til bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution.

Den danske regering var positivt indstillet overfor ønsket, men fandt ikke, at det ville være lovteknisk hensigtsmæssigt i loven at give et endnu ikke eksisterende organ (Grønlands Råd for Menneskerettigheder) en ret til at udpege medlemmer til instituttets bestyrelse. Regeringen tilkendegav imidlertid, at den, såfremt loven sættes i kraft for Grønland, og der samtidig i Grønland oprettes et Råd for Menneskerettigheder, efterfølgende vil fremsætte forslag til ændring af loven, således at det grønlandske råd gives mulighed for at udpege et medlem til instituttets bestyrelse.

Den 29. maj 2012 vedtog Folketinget Forslag til lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution¹. Loven trådte i kraft 1. januar 2013. Loven gælder ikke for Grønland men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Under efterårssamlingen 2012 vedtog Inatsisartut et forslag til Inatsisartutlov om Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Inatsisartutloven trådte i kraft d. 1. januar 2013. I marts 2013 fremsatte den danske regering derfor i overensstemmelse med de tidligere omtalte tilkendegivelser et forslag til ændring af loven om Institut for Menneskerettigheder. Lovforslaget, som blev vedtaget af Folketinget og trådte i kraft 1. august 2013², giver mulighed for at Grønlands Råd for Menneskerettigheder kan udpege et medlem til bestyrelsen for det danske Institut for Menneskerettigheder. Hvis loven ved anordning sættes i kraft for Grønland, vil Institut for Menneskerettigheder også få mandat til at overvåge og rapportere om menneskerettighedernes overholdelse i denne del af riget. Dette vil ske i samarbejde med Grønlands Råd for menneskerettigheder.

Med Naalakkersuisut's fremsættelse af beslutningsforslaget (EM 2013/19) er Inatsisartut nu blevet forelagt et forslag til Grønlands Selvstyres udtalelse vedr. anordning af loven.

2. Udvalgets behandling af forslaget

Lovudvalget modtog d. 6. oktober en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder, hvori instituttet fremsatte dets bemærkninger til forslaget (i den form, hvori det på daværende tidspunkt var fremsat for Inatsisartut). Baggrunden herfor var, at Udenrigsministeriets udkast til anordning ikke var forelagt instituttet til høring.

I henvendelsen til Lovudvalget gjorde instituttet opmærksom på, at anordningsudkastet på en række nærmere angivne punkter ikke i tilstrækkelig grad var tilpasset i forhold til Grønland.

Instituttet orienterede ved kopi hhv. Udenrigsministeriet, Rigsombudsmanden og Naalakkersuisut om henvendelsen til Lovudvalget.

Som følge heraf valgte Naalakkersuisut at trække forslaget med henblik på at give Udenrigsministeriet mulighed for at indarbejde instituttets høringssvar i anordningsudkastet.

¹ Lov nr. 553 af 18. juni 2012 om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution

² Lov nr. 656 af 12/06/2013 om ændring af lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution og lov om Dansk Institut for Internationale Studier

Udenrigsministeriet har nu indarbejdet instituttets hørings svar i et nyt anordningsudkast (anordningsudkast af 31. oktober 2013). Det er dette nye anordningsudkast, som Naalakkersuisut indstiller, at Inatsisartut tiltræder.

Det glæder Lovudvalget at kunne konstatere, at anbefalingerne fra Institut for Menneskerettigheder i alt væsentligt er indarbejdet i det nye anordningsudkast.

Navnlig finder udvalget anledning til at fremhæve, at det nu udtrykkeligt fremgår af anordningsudkastets bestemmelser:

- At Institut for Menneskerettigheder som led i instituttets opgaver skal overvåge og rapportere om menneskerettighederne i (også) *Grønland*.
- At Institut for Menneskerettigheder ikke blot skal rådgive Folketinget og den danske regering, men også *Inatsisartut* og *Naalakkersuisut*, om menneskerettigheder.
- At Institut for Menneskerettigheder (på samme måde som det skal afgive en årlig beretning til Folketinget om institutionens virksomhed og udviklingen i menneskerettighedssituationen i Danmark) også skal afgive en årlig beretning til *Inatsisartut* om institutionens virksomhed og udviklingen i menneskerettighedssituationen i *Grønland*.

Udvalget finder anledning til at takke Institut for Menneskerettigheder for henvendelsen, som vidner om, at instituttet er indstillet på helhjertet at påtage sig opgaver for Grønland, og som bestyrker udvalget i dets forhåbning om, at instituttet vil blive en god og værdifuld samarbejdspartner for Grønlands Råd for Menneskerettigheder.

Anordningen giver mulighed for, at Grønlands Råd for Menneskerettigheder kan udpege et medlem af bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder. Instituttets bestyrelsesmedlemmer udpeges for en periode af 4 år. Medlemmerne af Grønlands Råd for Menneskerettigheder udpeges derimod for en periode af 2 år. ICC og Børnetalsmanden har i hørings svar til anordningsudkastet gjort opmærksom på denne forskel i udpegningsperiode, som kan være u hensigtsmæssig. Det fremgår af Naalakkersuisut's forelæggelsesnotat, at Naalakkersuisut og Udenrigsministeriet er opmærksomme herpå, og at Naalakkersuisut påtænker at fremsætte forslag til ændring af inatsisartutloven om Grønlands Råd for Menneskerettigheder med henblik på at skabe overensstemmelse mellem udpegningsperioderne. Lovudvalget har med tilfredshed noteret sig dette.

Lovudvalgets indstilling

Et enigt Udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

Udvalget vil samtidig benytte anledningen til at erindre Naalakkersuisut om, at udvalget i betænkningen til EM 2012/125 opfordrede Naalakkersuisut til – på samme måde som den danske regering – at gøre brug af muligheden for at høre instituttet forud for fremsættelsen af lovforslag, hvor dette måtte være relevant. Med vedtagelsen af nærværende beslutningsforslag

aktualiseres denne opfordring.

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Anders Olsen,
Formand
Siumut

Kristian Jeremiassen
Siumut

Sara Olsvig
Inuit Ataqtigiit

Doris Jakobsen
Siumut

Ane Hansen
Inuit Ataqtigiit